

catione, tantum sanguinis hoc modo per vnius venę partem, in non lōgo tempore transmissum reperies, vt de circuitu sanguinis, ab eius celeri motu, te persuasissimum puto sentires.

Sed ne hoc experimento naturę vim afferre dicas, in longe distantibus valvulis, illud si feceris, obseruando, ablato pollice, quam cito quā celeriter sanguis sursum percurrat, & venam ab inferiori parte repleat, illud ipsum exploratum tibi fore non dubito.

CAPVT XIV.

Conclusio demonstrationis de sanguinis circuitu.

IAm denique nostram de circuitu sanguinis sententiam ferre, & omnibus proponere liceat.

Cum hæc confirmata sint omnia, & rationibus & ocularibus experimentis, quod sanguis per pulmones & cor, pulsu ventriculorum pertranseat, & in vniuersum corpus impellatur, & immittatur, & ibi in venas & porositates carnis obrepatur, & per ipsas venas vndique de circuitu ferentia ad centrum ab exiguis venis in maiores remeet, & illinc in venam cauam, ad auriculam cordis tandem veniat, & tanta copia, tanto fluxu, refluxu, hinc per arterias illuc, & illinc per venas huc retro, vt ab assumptis suppeditari non possit, atque multo quidem maiori (quā sufficiens erat nutritioni) prouentu. Necessarium est concludere circulari quodam motu in circuitu agitari in animalibus sanguinem, & esse in perpetuo motu, & hanc esse actionem siue functionem cordis, quam pulsu peragit, & omnino motus & pulsus cordis causam vnam esse.

CAPVT XV.

Sanguinis circuitus rationibus verisimilibus confirmatur.

Sed hoc etiam subiungere non abs re fuerit, quod secundum communes quasdam ratiocinationes, ita esse & conueniens sit, & necessarium. Primum (Aristot. de respirat. & lib. 2. & 3. de partibus animalium & alibi) cum mors sit corruptio propter calidi defectum & viuētia omnia

tia omnia calida, morientia frigida, locum, & originem esse oportet caloris, quasi lares focumque, quo naturę fomites, & primordia ignis natiui contineantur, & conseruentur, à quo calor & vita in omnes partes tanquam ab origine profluant, & alimentum adueniat, & concoctio, & nutritio, & omnis vegetatio dependeat.

Hunc autem locum cor esse, & hoc principium vitę, & hoc quo dictum est modo, neminem vellem dubitare.

Sanguini itaq; motu opus est, atque tali, vt ad cor rursus reuertatur, nam in externas corporis partes emandatus longe (vt Arist. 2. de part. animal.) à suo fonte, immotus coagularetur. (motu enim in omnibus calorem & spiritus generari, & conseruari videmus, quiete euanescere) tum à frigore extremorum & ambientis consistens aut gelatus sanguis & spiritibus (vti in mortuis) destitutus: vt rursus à fonte, & origine, tam calorem quam spiritus, & omnino præseruationem suam repetat, & reuertendo redintegraret; necesse fuit.

Videmus vti à frigore exteriori extremitates aliquando algeant vt limidi & natus, & manus & genę quasi mortuorum appareant & sanguis in ipsis (qualis cadauerum, locis pronis solet decumbere) liuorē consistat, & membra adeo torpida, & ægre mobilia euadant, vt vitam pene amisisse videantur. Nullo modo profecto rursus (præsertim tam cito) calorem, colorem, & vitam recuperarent, nisi nouo, ab origine affluxu, & appulsu caloris fouerentur: Attrahere enim quomodo possunt, quibus calor & vita pene extincti sunt? aut quibus meatus condensati, & gelato sanguine repleti, quomodo adueniens admitterent alimentum, & sanguinem; nisi contentum dimitterent? & nisi omnino cor esset, & huiusmodi principium; vbi, his refrigeratis remanerent vita & calor (vt Aristot. respirat. 2.) & vnde nouo, per arterias transmissio, sanguine, calido, spiritibus imbuto. Et quod frige factum & effatum est propellatur & omnes particulę calorem languidum & vitalem fomitem, pene extinctum repararent.

Hinc ita est, vt ceteris omnibus partibus & vitam restitui, & sanitatē recuperari, corde illeſo cōtingere possit: Corde vero vel refrigerato, vel vitio graui aliquo affecto, totū animal pati, & corruptū iri necesse sit, cū principium corrūpitur & patitur. Nihil n. est (vt Arist. 3. de partib. animal.) quod aut ipso, aut cæteris quæ ab ipso pēdeant, p̄bere auxiliū potest. Et hinc obiter forsā ratio est, cur mœrore, amore, inuidia, curis & huiusmodi, tabes & extenuatio contingant aut cachochymia & prouentus